

KÚRIA

Bfv.III.1.093/2014/8.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. évi december hó 11. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A csődbűncselekmény és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt bűnügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Gyulai Városi Bíróság 6.B.457/2011/26. számú, illetőleg a Gyulai Törvényszék 4.Bf.419/2013/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, továbbá az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Gyulai Városi Bíróság a 2012. június 13. napján kelt 6.B.457/2011/26. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki - az 1978. évi IV. törvény rendelkezéseit alkalmazva - 3 rendbeli, különbözően minősülő, hitelezők kielégítésének megghiúsításával elkövetett csődbűncselekmény büntetében, 2 rendbeli, az adóbevételt nagyobb mértékben csökkentő adócsalás büntetében, adócsalás vétségében, továbbá 2 rendbeli magánokirat-hamisítás vétségében. Ezért őt halmazati büntetésül 2 év 6 hónapi börtönbüntetésre, 3 év közügyektől eltiltásra, 5 évi gazdasági társaságok ügyvezetésétől eltiltásra ítélte.

A Gyulai Törvényszék a 2014. április 7. napján meghozott 4.Bf.419/2013/5. számú ítéletével - a korábbi másodfokú határozat hatályon kívül helyezése folytán megismételt másodfokú eljárásban - az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a terhelt

cselekményeit 2 rendbeli, a Btk. 404. § (1) bekezdés b) pontja és (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő csődbűncselekmény büntettének, további, a Btk. 404. § (1) bekezdés c) pontja és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő csődbűncselekmény büntettének, a Btk. 396. § (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntettének, valamint 2 rendbeli, a Btk. 345. §-ában meghatározott hamis magánokirat felhasználása vétségének minősítette, a börtönbüntetés tartamát 3 év 6 hónapra, a közügyektől eltiltás tartamát 5 évre súlyosította annak megállapításával, hogy a terhelt legkorábban a börtönbüntetés 2/3 részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

A jogerős ítélet ellen a terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt, elsősorban a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott okból, a másodfokú határozat hatályon kívül helyezése és a másodfokú bíróság más tanácsának új eljárásra utasítása érdekében.

Az indítvány arra hivatkozott, hogy a terhelt előzetesen nem nyilatkozott akként, miszerint a másodfokú eljárásban a nyilvános ülésen nem kíván részt venni, távolmaradását orvosi iratokkal alátámasztotta, ennek ellenére a másodfokú bíróság a terhelt távollétében is megtartotta a nyilvános ülést, és azon ügydöntő határozatot hozott. Ezzel - az indítványozó álláspontja szerint - a Be. 373. § (1) bekezdés II/d) pontjában meghatározott eljárási szabálysértést valósított meg, amely felülvizsgálati ok.

A Legfőbb Ügyészség átiratában (BF.1309/2014/1. szám) a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta, arra utalt, hogy a terhelt távollétében a másodfokú bíróság nyilvános ülése megtarthatóságának egyetlen feltétele a terhelt szabályszerű idézése. Ha ez megtörtént, amennyiben a terhelt meghallgatása nem szükséges, a nyilvános ülés a terhelt távollétében is megtartható. Erre figyelemmel a támadott másodfokú határozat hatályában fenntartását indítványozta.

A védő a Legfőbb Ügyészség indítványára írásban észrevételeket tett. Ebben a korábbi álláspontját megismételve arra is kitért, hogy a Kúria előzőleg a Bfv.II.1.015/2013/6. számú végzésével ugyanezen indokkal - tehát a szabályszerűen idézett terhelt nyilvános ülésről történt távolmaradása miatt - hatályon kívül helyezte a másodfokú bíróság határozatát, és új eljárásra utasította.

A felülvizsgálati indítványt a Kúria a Be. 424. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen bírálta el, és megállapította, hogy az nem megalapozott.

A másodfokú eljárásban a törvény a bizonyításhoz fűzi a terhelt jelenlétét garanciális követelményként. Bizonyítás a másodfokú

eljárásban kizárólag tárgyaláson folytatható [Be. 363. § (2) bekezdés a) pont], ekként a tárgyalás a terhelt távollétében általában nem tartható meg. Törvényi kivételt csak az jelent e körben, ha a szabályszerűen megidézett terhelt - előzetesen bejelenti, hogy a tárgyaláson nem kíván részt venni (érdektelenség), vagy a terhére fellebbezést nem jelentettek be, tehát az ügyében súlyosítási tilalom áll fenn [Be. 365. § (1) bekezdés].

Az ügyek másodfokú elbírálásának általános ügyintézési formája azonban nem a tárgyalás, hanem a nyilvános ülés [Be. 361. § (1) bekezdés]. A nyilvános ülésen általában az irányadó tényállás alapján kizárólag jogi felülbírálat folyik. Ezzel összhangban a törvény szerint a nyilvános ülésen bizonyítás nem folytatható, az esetleges megalapozatlanság kiküszöbölése - felmentés esetét kivéve, eltérő tényállás megállapítását nem eredményezve - csak az iratok tartalma alapján, vagy ténybeli következtetés útján lehetséges.

Ebben az ügyintézési formában tehát nem állnak fenn azok a rendszerinti garanciális követelmények, amelyek a terhelt jelenlétét a tárgyaláson szükségessé teszik.

Ehhez képest kötelező védelem esetén a védő mellőzhetetlen részvétele mellett [Be. 361. § (3) bekezdés] a Be. 362. §-ának (3) bekezdése a szabályszerűen megidézett terhelt távollétében is lehetővé teszi a nyilvános ülés megtartását.

A nyilvános ülés terhelt távollétében való megtartásának tehát mindössze egyetlen törvényi feltétele van, a terhelt szabályszerű idézése. Ha ez megtörténik, a terhelt részvételi joga biztosított, következésképp a törvény szerint az ügy nyilvános ülésen a terhelt távollétében is elbírálható, mégpedig függetlenül attól, hogy

- jelentettek be a terhére fellebbezést;
- bejelentette-e a terhelt a nyilvános ülésről való távolmaradását; vagy
- távolmaradásának előzetes bejelentése mellett, akár méltányolható indokokra hivatkozással is kérte-e a terhelt a másodfokú nyilvános ülés elhalasztását és új hatánap kitűzését.

A szükséges eljárásjogi garanciákat a nyilvános ülésen a terhelt szabályszerű idézése és kötelező védelem esetén a védő mellőzhetetlen jelenléte kellőképpen biztosítja.

Az pedig nyilvánvaló, hogy amennyiben a Be. 361. § (2) bekezdés b) pontja szerint a büntetéskiszabási körülményekre a terhelt meghallgatását a bíróság szükségesnek tartja, a megidézett, de meg nem jelent terheltet újra megidézheti, és ez okból a tárgyalást elhalaszthatja. (Természetesen az így elhalasztott tárgyaláson a terhelt meg nem jelenése szabályszerű idézése esetén nem lesz

akadálya a nyilvános ülés megtartásának, ez esetben a büntetéskiszabási körülmények tisztázatlansága a terhelt terhére esik.)

Ezeket az elveket szem előtt tartva az ítélkezési gyakorlat már korábban is elmozdult az 1/2007. BKv számú kollégiumi vélemény 10. pontjában írt arról a törvényi feltételek feletti követelményeket támasztó álláspontjáról, amely lényegében a terhelt jelenléte szempontjából a másodfokú nyilvános ülésen is a tárgyalási jelenlétre vonatkozó szabályokat kívánta érvényre juttatni (lásd: BH 2013.209.; 2013.333.; 2014.207-II. szám).

Ebben az értelemben foglalt állást a Kúria Büntető Kollégiumának a 3/2014. számú határozata, amikor kimondta: „a másodfokú nyilvános ülés - szemben a másodfokú tárgyalásra és harmadfokú nyilvános ülésre vonatkozó szigorúbb szabályozással [Be. 365. § (1) bekezdés, 394. § (2) bekezdés] - a szabályszerűen megidézett szabadlábon levő terhelt távollétében is megtartható, függetlenül attól, hogy előzetesen bejelentette-e, hogy a nyilvános ülésen nem kíván részt venni, vagy jelentettek be a terhére fellebbezést”.

A kifejtettekhez képest a felülvizsgálati indítvány alapját képező ügyben, függetlenül attól, hogy korábban a Kúria a Bfv.II.1.015/2013/6. számú határozata milyen okból helyezte hatályon kívül a Gyulai Törvényszék 4.Bf.357/2012/8. számú ítéletét, a megismételt eljárásban hozott határozat hatályon kívül helyezésének a Be. 373. § (1) bekezdés II/d) pontjában írt okból - tehát azon az alapon, hogy a terhelt kötelező jelenléte nélkül bíralták el nyilvános ülésen az ügyet - nincs helye. Tény ugyanis - és ezt az indítvány sem tette vitássá - a terhelt megidézése a nyilvános ülésre szabályszerű volt. A fent kifejtettek értelmében pedig a nyilvános ülés az eljárási szabályok sérelme nélkül megtartható volt akkor is, ha a terhelt betegségére hivatkozva kérte annak elhalasztását.

A nyilvános ülés elmulasztása miatt a Be. 362. § (4) bekezdése szerint igazolásnak nincs helye. A terhelt betegségére hivatkozással - főként felülvizsgálati eljárás eredményeként - a másodfokú bíróság határozatának hatályon kívül helyezésére és új eljárás elrendelésére igazolás alapján sem kerülhet sor.

Felülvizsgálati indítványában a védő egyebek mellett az eljárt másodfokú tanács elfogultságára hivatkozva a támadott határozat hatályon kívül helyezésének esetére más eljáró tanács kijelölését is kérte.

A Kúria megállapította, hogy az eljárt tanács tagjaival szemben a törvény szerinti egyetlen objektív kizárási ok [Be. 21. § (1) bekezdés a)-d) pontok, (2) bekezdés a)-c) pontok és (4) bekezdés]

nem áll fenn.

A Be. 373. § (1) bekezdés II/b) pontja szerint feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, ha az ügy elintézésében kizárt bíró vett részt.

Ennek figyelembevételével a Kúria a felülvizsgálati indítvány alapján vizsgálta a támadott határozatban részt vevő bírák elfogultságát.

Megállapította, hogy az elfogultsági bejelentés nem alapos, ekként a hivatkozott feltétlen eljárási szabálysértés az ügyben nem fordult elő.

Egyfelől ugyanis az elfogultsági bejelentés érvényesíthetőségének a Be. 23. § (3) bekezdésében írt feltételei maradéktalanul nem teljesültek, tekintve, hogy a felhozott kizárási okról tudomást szerzést - a másodfokú ítélet kihirdetését - nem követte nyomban a bejelentés, erre csak a 2014. augusztus 1-jén a bírósághoz érkezett felülvizsgálati indítványban került sor. Másfelől az a körülmény, hogy a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban az elbíráláskor hatályos Btk.-t alkalmazva ugyanolyan súlyú büntetést szabott ki a terhelttel szemben a másodfokú bíróság, mint amilyet a hatályon kívül helyezett ítélet tartalmazott, nem valószínűsíti az eljáró bírák elfogultságát sem.

A terhelttel szemben a törvényes büntetési tétel keretei között kiszabott büntetés súlyossága pedig önmagában - amennyiben ez nem minősítésbeli vagy más anyagi jogszabálysértés következménye - nem lehet alapja a felülvizsgálatnak [Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja]. Miután az indítványban anyagi jogszabálysértésre hivatkozás nem történt, az indítvány e körben a törvényben kizárt.

A kifejtettekre, valamint arra is figyelemmel, hogy a Be. 423. § (5) bekezdése szerint hivatalból észlelendő egyéb feltétlen eljárási szabálysértés sem fordult elő az ügyben, a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt és a megtámadott másodfokú határozatot a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés és felülvizsgálat kizártságára, valamint az indítvány megismétlésének tilalmára vonatkozó figyelmeztetés a Be. 3. § (4) bekezdésén, a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontján, a 418. § (3) bekezdésén és a 421. § (3) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2014. december 11.

*Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Belegi József s.k.
előadó bíró, Dr. Székely Ákos s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

*írnok
BÉ*